

Hoe een 97-jarige ouderen en zieken opbeurt met zijn pianospel

Bron De Volkskrant 28 augustus 2018

Willem van Vollenhoven is 97 jaar en speelt vijf dagen in de week piano in verpleeghuizen en verzorgingshuizen, in wijkcentra en bij mensen thuis. Weer of geen weer. Al 25 jaar lang. Wie doet zoiets nou, krijgt hij wel eens te horen. ‘Ik breng de mensen graag wat vrolijkheid en gezelligheid.’

27 augustus 2018

Elke werkdag staat de Amsterdammer om half 7 op om drie uur later op zijn sportieve Gazellefiets te stappen. Met in zijn fietstassen bladmuziek, een stoelverhoger en een lessenaar, geknipt uit de bodem van een kartonnen doos. Deze tropische zomer gaat er ook een schoon overhemd mee. Een pianist toont zich niet aan het publiek in een hemd vol transpiratievocht ‘Ik doe alles rustig aan’, zegt Van Vollenhoven.

Bij het afslaan snijdt hij het fietspad dikwijls af via de stoep. Gloort op tientallen meters afstand een groen stoplicht, dan gaat het tempo wat omhoog. ‘Kom, we mogen door.’ Voor rood zal hij altijd stoppen. ‘Want als ik val, is het einde verhaal.’

Bij een snelheid van 12 kilometer per uur arriveert de pianist dertig minuten later bij het Sarphatihuis, een verpleeghuis ‘waar je terecht kunt als je minimaal drie indicaties hebt, dan is er dus wel wat aan de hand’. Elke dinsdagochtend om 11 uur treedt Van Vollenhoven er op. Sinds zijn regenjas uit de fietstas is gestolen, mag hij zijn rijwiel binnen zetten.

‘Dag meneer De Koning’, klinkt het bij binnenkomst.

Meneer De Koning?

Het blijkt zijn artiestennaam.

De naam Van Vollenhoven is ‘onbruikbaar’. Wordt hij bij zijn echte naam aangekondigd, dan veert het publiek verrast op. Zien ze vervolgens hem, dan is het van ‘Huh? Dat is hem helemaal niet!’ Om iedereen, hemzelf inclusief, zo’n domper te besparen, is het bij optredens Willem de Koning.

Achter in de ruime patio settelt hij zich aan een tafeltje, stalt zijn spullen uit en neemt uitgebreid de tijd voor een kop thee. Hij heeft nog drie kwartier. Even bijkomen van de tocht, ook al valt er geen spoor van vermoeidheid te bespeuren bij de opgeruimde, olijke 90-plusser. Denk overigens niet dat hij tijdens zijn optredens zomaar even wat uit zijn mouw schudt. Er is veel voorbereiding nodig. Van Vollenhoven maakt zijn eigen bladmuziek op A5-formaat en studeert veel. Zijn repertoire telt tweeduizend stukken, in alle genres, van nostalgische meezingers tot nocturnes van Chopin.

Als 'Willem de Koning' achter de vleugel.

Activiteitenbegeleider Mimi rolt de bruine vleugel naar de zaal. De eerste toeschouwer zet zijn stoel dicht bij het instrument. De donkere ogen in het bleke gezicht stralen verwachtingsvol. Deze man is totaal de weg kwijt, weet de pianist. 'Hij kon heel goed piano spelen, maar zijn hersens zijn in de vernieling geraakt.'

Van Vollenhoven maakt de vleugel speelklaar en zet allegro in met 'It's a sin to tell a lie'. Zijn lange, slanke vingers huppelen over de toetsen. Het bovenlichaam danst lichtjes mee. De bleke man op de eerste rij klapt en zingt: 'la, la, la, la, la.' De zaal loopt en rolt vol.

Het publiek mag verzoeknummers doen uit de bundel 'Kun je zingen, zing dan mee.' 'Het Dorp', roept Loes met de rode lippenstift.

En langs het tuinpad van mijn vader

zag ik de hoge bomen staan.

Ik was een kind en wist niet beter

dan dat het nooit voorbij zou gaan.'

'Hè, dit beurt mij een beetje op', verzucht een grijze dame in roze. Vijftien meezingers en een uur later neemt Van Vollenhoven zittend het applaus in ontvangst. Opstaan en buigen lukt hem niet meer. Dat komt door een 'ondeugende' spier in zijn rug.

Terug bij zijn tafeltje vertelt hij over zijn gepensioneerde dochter en over zijn vrouw die hij al 19 jaar heeft overleefd. Verder wil hij weinig kwijt over de jaren die achter hem liggen. En beslist niet over de Tweede Wereldoorlog, die voor hem pas in 1947 eindigde. De Russen bevrijdden het kamp in Letland waar hij zat opgesloten en vervolgens kwam hij onvrijwillig in Leningrad terecht. Daar wil hij het bij laten. Zwijgen helpt levenservaringen te accepteren, heeft hij ondervonden. 'De oorlogsjaren hebben natuurlijk enorme invloed op mij gehad. Ik ga sindsdien volkomen mijn eigen weg. Mij kunnen ze niet plat krijgen.'

Met het ouder worden nemen de flashbacks toe. Verdomme, denkt hij op zo'n moment, en duwt de beelden weg met andere herinneringen. De piano is zijn geluk. 'Spelen en optreden eisen al mijn aandacht op.'